

VV-besluitnota

Registratienummer:
19.087721

De verenigde vergadering

besluit:

1. in te stemmen met het continueren van het bestaande internationale beleid tot en met 2023.

Context

De looptijd van de huidige beleidsnota Buitenlandbeleid 2014-2018 (14.23215) is begin 2019 verlengd met een jaar gelet op het aantreden van het nieuwe bestuur, de vorming van het coalitieakkoord en de concretisering van de Blue Deal. Bij de bespreking van het coalitieakkoord is vervolgens afgesproken dat de inzet en de inrichting van de internationale projecten gelijk blijft ten opzichte van de afgelopen jaren. Een samenvatting van de beleidsnota is weergegeven in bijlage 1.

Het hoogheemraadschap wil bewust omgaan met internationale projecten met het oog op de volgende doelstellingen:

- Het ophalen van kennis die elders in de wereld aanwezig is (nieuwe technieken, innovaties, projectaansturing, planvorming, denkwijzen en contexten) en het delen van onze kennis en ervaring;
- Het ontwikkelen van onze medewerkers die out of the box ervaring opdoen en zich kunnen ontplooiën;
- Ideële doelstellingen zoals het bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (de Sustainable Development Goals) en de maatschappelijke rol van Rijnland buiten haar gebiedsgrenzen;
- Het versterken van de positie van de Nederlandse watersector;
- Het versterken van het imago van Rijnland en daarmee het inlopen van de door de OESO geconstateerde awareness gap in de Nederlandse samenleving.

In de periode 2014-2019 is er in dat kader meegewerkt aan 12 internationale projecten in 10 landen en aan 4 projectverkenningen in 3 landen. Daaraan hebben in totaal 26 Rijnlanders meegewerkt. Ook zijn er 50 delegaties ontvangen uit 24 landen waarmee kennis is gedeeld. De buitenlandse delegaties worden veelal op initiatief van de Unie van Waterschappen ontvangen, waarbij de organisatie en communicatie door hen worden verzorgd. Op dit moment werkt Rijnland mee aan 2 Blue Deal projecten in Roemenië en zijn er 2 Blue Deal projecten in Zuid Afrika in de opstartfase (zie bijlage 2).

Argumenten

1.1 de huidige Beleidsnota heeft een vizier tot 2020

Omdat de verlengde Rijnlandse nota Buitenlandbeleid geldig is tot 2020 en nog actueel is, is het opportuun om nu geen nieuw beleid te formuleren.

1.2 de waterschappen hebben zich gecommitteerd aan de Blue Deal

Het college heeft in 2018 besloten om deel te nemen aan de Blue deal Internationaal die gericht is op versterking van de inzet van de waterschappen op het vlak van internationale projecten. De VV is hierover geïnformeerd. De Blue Deal bevat een beschrijving van de gezamenlijke ambitie en de aanpak van internationale projecten, het financiële beleid, de organisatie, de opzet van monitoring & evaluatie en het communicatiebeleid.

1.3 Met de Blue Deal leveren de waterschappen een bijdrage aan het Rijksbeleid op het gebied van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

In de Rijksnota Investeren in Perspectief (2018) wordt aangegeven dat er mondiaal meer vluchtelingen en ontheemden zijn dan ooit. Het gaat dan met name om landen nabij Europa maar ook omringende landen kunnen worden meegezogen. De toenemende vraag naar schoon water, afnemende beschikbaarheid, slecht bestuur en klimaatverandering dragen bij aan een chronische watercrisis. Dichtbevolkte delta's kampen met overstromingen, bodemdaling en verzilting. Dit bedreigt landbouw, veeteelt en energievoorziening, maar ook veiligheid en stabiliteit. Nederland blijft inzetten op het realiseren van het recht op drinkwater voor 30 miljoen mensen (SDG-6.1) en op sanitaire voorzieningen voor 50 miljoen mensen (SDG-6.2). Door de samenwerking met het Rijk via de Blue Deal draagt ook Rijnland bij aan het effectueren van het Rijksbeleid.

1.4 de maatschappelijke rol van Rijnland is groter dan haar gebiedsgrenzen

De maatschappelijke rol van Rijnland houdt niet op bij de grenzen van haar eigen beheersgebied. Rijnland wil haar kennis en ervaring zodanig inzetten dat daar waar de uitdagingen of problemen met water groot zijn, (bijdragen tot) oplossingen worden geboden.

1.5 Rijnland wil ook via de ontvangst van internationale delegaties zichtbaar zijn

In de afgelopen jaren ontving Rijnland delegaties uit meer dan 20 landen. Ook hiermee wordt bijgedragen aan de bovengenoemde doelstellingen.

1.6 In het coalitieakkoord is dit ook opgenomen

In het coalitieakkoord (<https://www.rijnland.net/over-rijnland/bestuur/downloads-bestuur/printversie-rijnland-coalitieakkoord-2019-2023.pdf>) is opgenomen dat wij onze kennis delen, ook internationaal. Door onze samenwerkingsactiviteiten kunnen onze internationale partners profiteren van onze kennis op het gebied van integraal waterbeheer (institutioneel, relationeel en inhoudelijk). In het coalitieakkoord wordt niet uitgegaan van uitbreiding van de personele capaciteit.

1.7 Rijnland wil een bijdrage leveren aan Dutch Water Authorities

Dutch Water Authorities (de Unie van Waterschappen, zie ook <https://dutchwaterauthorities.com/>) is inmiddels het centrale aanspreekpunt voor internationale vragen over regionaal waterbeheer en voor vragen over internationale samenwerking bij individuele waterschappen en heeft een loketfunctie in het afhandelen van deze vragen. Waterschappen zoeken samen naar oplossingen en zetten waar mogelijk expertise in. DWA is ook de ingang voor internationale beleidsvragen, versterkt de samenwerking tussen waterschappen en helpt mee het kwaliteitsniveau van internationale projecten te vergroten.

1.8 de Blue Deal is getekend

In 2018 is de Blue deal getekend (<https://www.uvw.nl/wp-content/uploads/2018/03/Blue-Deal-2018-2030.pdf>). De Blue deal is een afspraak tussen de waterschappen en het Rijk (ministerie van Buitenlandse zaken en ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) gericht op het versterken van de inzet van de waterschappen op het vlak van internationale projecten. De Blue Deal draagt bij aan de professionalisering van de aanpak van internationale projecten en aan een verdere versterking van de legitimatie van het internationaal werken (zie bijlage 2).

1.9 de personele inzet op internationaal is beperkt

De Blue Deal kent een viertal opties als het gaat om de inzet van het waterschap:

1. Lead nemen in een partnerschap
2. Medewerkers inzetten voor partnerschappen
3. Landen- of regiocoördinator leveren
4. Medewerkers inzetten voor het programmabureau

Op basis van de huidige personele capaciteit voor internationale projecten en ontvangsten (2 promille van onze personele inzet) resteert alleen optie 2. Daarbij is het niet mogelijk om aan alle vragen van andere waterschappen die wel de lead willen nemen te voldoen.

Risico's

1.1 er ontstaat negatieve publiciteit omdat in de donorlanden incidenten plaatsvinden

Er zijn samen met de ministeries en andere waterschappen bewuste keuzes gemaakt zowel qua partners als qua activiteiten om de risico's op negatieve publiciteit te minimaliseren. Ondanks dat kunnen er net als bij projecten binnen Nederland ook bij internationale projecten incidenten plaatsvinden. In dergelijke gevallen zal in overleg met de andere deelnemende waterschappen een oplossing bedacht worden en een communicatiestrategie uitgewerkt worden om negatieve publiciteit te voorkomen.

1.2 de democratische legitimatie van internationale projecten staat ter discussie

Met het tekenen van de Blue Deal is de democratische legitimatie vergroot. In 2013 is een studie Rembrandt water uitgevoerd door de stuurgroep Rembrandt Water o.l.v. de Topsector water (zie <http://docplayer.nl/9302421-Rembrandt-water-expanderen-op-de-internationale-markt-van-geïntegreerde-contracten.html>). Dit betrof een onderzoek naar de mogelijkheden en toegevoegde waarde van bundeling van krachten in de Nederlandse waterketenmarkt met als doel de internationale positie van Nederland te versterken. Voor waterschappen is geconcludeerd dat de ruimte bepaald wordt door hun publieke taak als neergelegd in de wet en krachtens de wet in de provinciale verordening. Alhoewel het, vanwege onze publiekrechtelijke positie in het staatsbestel, op het eerste gezicht niet vanzelfsprekend lijkt dat er ruimte bestaat voor marktactiviteiten, bestaat die ruimte wel degelijk. Er is echter aan het uitvoeren van marktactiviteiten een aantal voorwaarden verbonden:

- relatie met uitvoering van publieke taak;
- relatie met aanwezige of gewenste kennis;
- geen gevaar voor publieke taken;
- dienstbaarheid aan belangen beheergebied;
- beperkte mogelijkheid tot aanwending van "geoordeelde middelen";
- transparantie in administratie; en
- condities van normaal handelsverkeer / geen ongeoorloofde kruissubsidiëring

Bijlage 1: Samenvatting beleidsnota internationaal 2013-2018

In 2009 is de tweede beleidsnota Buitenlandbeleid vastgesteld. Hierin is aangegeven dat dit Beleid steunt op een tweetal pijlers te weten de ideële kant (maatschappelijke verantwoordelijkheid die Rijnland voelt richting ontwikkelingslanden) en bedrijfsmatige kant (bijdrage kennisontwikkeling binnen Rijnland, innovatief werkklimaat).

Er zijn een aantal argumenten om het Buitenlandbeleid te actualiseren. Meest van belang zijn:

- Zichtbaarheid van het waterschap als efficiënte organisatie voor Duurzaam Watermanagementtaarheid verbeteren;
- Verdergaande krachtenbundeling met andere waterschappen;
- Meer samenwerking binnen de eigen organisatie door versterking van de afzonderlijke beleidsterreinen. Het gaat hierbij om Internationaal Beleid, Corporate Communicatie, Innovatie en tot slot Human Resource Management (HRM).

In de afgelopen jaren is Rijnland actief geweest in Zuid Afrika, Roemenie en in Tanzania. Naast de daadwerkelijke projecten zijn er ontvangsten geweest van een groot aantal buitenlandse delegaties. Door buitenlandse delegaties te ontvangen wordt (net als in geval van buitenlandse projecten) het hoogheemraadschap als waterautoriteit beter zichtbaar. Ook dragen deze activiteiten bij aan de versterking van het maatschappelijk profiel en de ondersteuning van de nationale intentie om de Nederlandse watersector internationaal te profileren.

Medewerkers die inspiratie opdoen in het buitenland komen vaak vol ideeën terug. Deze ideeën kunnen leiden tot innovaties binnen Rijnland, waarmee we onze doelen op een efficiëntere en effectievere manier kunnen halen.

De inzet in de afgelopen jaren heeft zich vooral gericht op de focuslanden van de Unie (Bangladesh, Indonesië, Vietnam, Egypte, Ethiopië, Mozambique, Zuid Afrika, Nicaragua, Roemenië). Daarvoor is 1 fte beschikbaar. Doelstelling van deze focus is om krachtenbundeling tussen Nederlandse waterschappen daarmee te versterken.

Inmiddels is onder de vlag van Dutch Water Authorities (DWA) door de waterschappen een nieuwe richting ingezet. De waterschappen vormen hiermee één gezicht naar buiten. Ook lopende projecten worden onder deze vlag naar buiten gebracht. Rijnland wil hieraan meedoen door (ook buiten de focuslanden) een bijdrage te gaan leveren. Voor 2015 zal deze bijdrage maximaal 0,3 fte zijn waarbij uitgangspunt is dat er een volledige dekking is van zowel de out of pocketkosten als de personeelslasten. Eind 2015 zal deze aanvullende inzet worden geëvalueerd. Onder deze inzet valt ook de eventuele inzet in het kader van Rembrandt Water en de Disaster Risk Reduction Faciliteit (zie bijlage 1 en 2 bij de nota).

Randvoorwaarden bij de eventuele inzet zijn:

- Managementtoets voor nieuwe projecten (het eigen werk binnen het beheersgebied van Rijnland mag niet leiden onder de internationale inzet van medewerkers, geldt ook voor focuslanden)
- Volledige externe dekking van de out of pocketkosten plus de personeelslasten (geldt alleen voor de niet focuslanden)
- Deelname moet bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling van de medewerker en (daarmee) aan de kennisontwikkeling van de organisatie (geldt ook voor de focuslanden)

Bijlage 2: Stand van zaken deelname Rijnland aan Blue Deal

In 2018 is de Blue deal getekend. De Blue deal is een afspraak tussen de waterschappen en het Rijk (ministerie van Buitenlandse zaken en ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) gericht op het versterken van de inzet van de waterschappen op het vlak van internationale projecten.

De Blue deal projecten hebben als impact: 20 miljoen mensen in 40 stroomgebieden zijn beter beschermd tegen overstromingen en hebben meer toegang tot water en een betere waterkwaliteit (verbetering van de ecologische waterkwaliteit en vermindering van lozingen vanuit huishoudens en industrie). Inmiddels is Rijnland betrokken bij een viertal Blue Deal Projecten. Deze projecten worden met verschillende andere Nederlandse waterschappen en buitenlandse organisaties uitgevoerd. Het zijn allemaal partnerschappen waarbij uitgegaan wordt van de gelijkwaardigheid van de partners. Het samenwerking wordt aangegaan voor een langere periode. Daarbij gaat het om een horizon van 2030.

Onderdeel van het opstarten van deze partnerschappen is een governance assessment. Rijnland heeft meegewerkt aan de uitvoering van een aantal internationale government assessments. Op basis hiervan zijn keuzes gemaakt voor de uit te voeren interventies. Daarbij is de Theory of Change (ToC) leidend. De basis hiervan zijn de 'Building blocks for good water governance' van het Water Governance Centre (<https://www.uvw.nl/publicatie/building-blocks-for-good-water-governance/>). Daarnaast is rekening gehouden met de twaalf principes van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO, https://www.researchgate.net/figure/Figuur-11-De-12-OESO-Water-Governance-Principes-Bron-afbeelding_fig1_309580183).

Vanuit de ToC zijn er vier werkpakketten ontwikkeld die terugkomen in het programma:

1. Kennis en expertise: versterken en ontwikkelen technische kennis/capaciteiten
2. Institutioneel: verbeteren institutionele en organisatorische aspecten
3. Relatieel: het samenwerken, organiseren van participatie en creëren van draagvlak in de omgeving van de partner
4. Programmacoördinatie: Organisatie efficiënt en effectief programma

In aanpak is er extra aandacht voor klimaat, gender, innovatie, duurzaamheid en armoedebestrijding.

De Blue Deal is met name gericht op de Social Development Goals 6.3 tot en met 6.6 van de Verenigde Naties voor 2030 (<https://www.sdg Nederland.nl/sdgs/doel-6-schoon-drinkwater-en-goede-sanitaire-voorzieningen>) te weten:

SDG 6.3 Verbetering waterkwaliteit

SDG 6.4 Duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater in verband met waterschaarste

SDG 6.5 Implementatie integraal waterbeheer

SDG 6.6 Bescherming en herstel van op water gebaseerde ecosystemen

Rijnland werkt samen met andere waterschappen mee aan de volgende Blue Deal projecten:

- Case study drought handling, Roemenië / Oltenia Plain
- Development Decision Support System, Roemenië / Prut-Barlad region
- Regional waste water works remediation project for the Crocodile River, Zuid Afrika / Mpumalanga
- Improvement water quality Vredefort Dome and optimisation of the Parys WWTW, Zuid Afrika / Gauteng

De 2 projecten in Roemenië zijn al in uitvoering. Het programma in Zuid-Afrika is gestart met een half jaar inceptie-fase om tot goede projectdefinities te komen. Dit betekent dat voor de 2 projecten in Zuid Afrika op 1

oktober een projectvoorstel is ingediend bij de Blue Deal organisatie. Op 17 november vindt de besluitvorming hierover plaats (Stuurgroep Blue Deal).

Daarnaast is meegewerkt aan een Blue Deal project in Kenia. Helaas is gebleken dat de Keniaanse partner de aanpak op basis van de Blue Deal - die niet uitgaat van infrastructurele investeringen in de eerste fase van het programma- onvoldoende aantrekkelijk vond. Met het wegvallen van dit project ontstaat ruimte om deel te nemen aan andere Blue Deal projecten.